

Jezus praji Šimanej Pětrej:
„Njeboj so! Přetož wot nětka
budžeš ludźi łójic.“

(Luk. 5,10)

W staršich časach njeběchu Serbja jenož lud ratarjow, ale mějachmy tež wuhlerjow, pčotarjow, hońtwjerjow a rybarjow. Ryby łojachu so wosebje w Sprjewi jako našej hłownej rěce. Na Židowje pola Budišina bydleše cyła kolonija serbskich rybarjow. Tež w Blótach wěnowaše so wulki džěl wobydlerjow rybarstwu. Serbskich rybarjow je džensa mało, ale hišće tu někotři su. Čehodla na to spominam? Tohodla, dokelž běchu tež Jezusowi přeni wučomnicy rybarjo.

W scěnju Lukaša zhonimy, kak wupožči sej Jezus jednoho dnja pola rybarjow łódž a da so trochu wot kraja wotwjezć, zo by ludžom předował. Potom praji wobsedźerjej łódže: „Wjez so na hłubinu, a přestrějće swoje syće k łójenju.“ Rybar měješe swoje dwěle, wšako běchu so cyličku nóc prócowali a njeběchu ničo nałójili. Skónčnje da so přerěčeć, prajo: „Na twoje słowo chcu syće přestrěć.“ Džiw so sta: Nałójichu tajku sytu rybow, zo so jich saki torhachu a zo dyrbjachu swojim towaršam kiwać, zo bychu jim pomhali čahnyć.

Znajemy mjena rybarjow, kotrymž běše Jezus dopomhał k bohatemu popadej: Běchu to Šiman, kotryž dósta pozdžišo nowe mjeno Pětr, a bratraj Jakub a Jan, synaj Cebedeja. Jezusowy wotpohlad, hdyž bě jich na Genecaretski jězor wupóstał, njeběše hospodarskeho razu. Wón chcyše so rybarjam jako Knjez zjewić. Rybar Šiman tole w swojej wutrobje spózna. Wustupiwiši z łódže padny wón na kolenje a rjekny: „Knježe, dži wote mnje! Sym hrěšny čłowjek.“ Kajke prawe spóznaće!

W swětle Jezusoweje přitomnosće jewitej so naša čemnota a naša wina. Štož njewě, hač je hdy hižo něšto wot Boha spóznał abo hač je Bóh jemu bliski, tón njech pohlada do swojeje wutroby z prašenjom, hač móže tež wón prajić: Sym hrěšny čłowjek. Jelizo haj, tak je Boži Duch hižo

Ludźi łójic

Lětny dzeń w rjanej hatnej krajnje mjez Klětnom, Dyrbachom a Chrjebju. Łužiske haty so intensiwnje za rybarstwo wužiwaja, předewšěm za plahowanje karpow.

Foto: E. Bigonowa

započinať skutkować. Bože kralestwo njeje daloko.

Jezus praješe Šimanej: „Njeboj so! Přetož wot nětka budžeš ludźi łójic.“ Kajke chroble słowo wón wužiwa: ludźi łójic. Ludžo tola njejsu ryby, kotrež so ze sakami łója. Hdyž něchtó we wsy praji: Ja póndu ludźi łójic, na přikład za wjesny swjeden, tak ma to trochu džiwny přizynk. Njeby móhł Jezus prajić: ludźi zdobyć – abo: ludźi přeswědčić? Ně, Jezus praji: ludźi łójic. Jezus je lubował jasne a druhdy samo drastiske słowa, kotrež so zaščěpja do pomjatka. Šiman Pětr njebě to zabyť: ludźi łójic.

Ryba njetwochnje sakej rybarja. Čłowjek pak móže so Jezusych wuhibnyć. Křesćanstwo njetrjeba žanych z mocu a z mješčom zdobytých přiwisnikow. Wone trjeba přeswědčených wěriwych. Jezus njemysli na namócne misionowanje, wón čaka na naš rozsud.

Za Šimana, Jakuba a Jana změni so cyłe žiwjenje. „Woni dowjezechu łódži k brjohej a wopuščichu wšitko a džěchu za nim.“ Či, kotrychž běše Jezus wuzwolił a powołať, spuščichu swoje dotalne powołańe a džěchu z nim. Nic kóždy dyrbi w naslědnistwje Jezusa swoje džěto spuščić. Wjetšina ludźi, kotraž je tehdy z Jezusom do kontakta přišla, wosta w swojich domach a powołańjach. Tež naši serbscy rybarjo njetrjebaja swoje syće a łódže wopuščić, ale přejemy jim dobry wunošk ze sprócniwego džěta. Trochu hordži móžeja woni być, zo su přeni Jezusowi wučomnicy měli jich powołańe. Tym pak, kotrymž je dowěrjene džěto z ludźimi, njech je to w cyrkwi abo njech je to w našim ludže, kotřiž maja potajkim wěste zastojnstwo, tym přejemy, zo bychy sami přeswědčeni byli wo swojim nadawku a zo bychy zdokojeli druhich ludźi zdobyć a přeswědčić.

Jan Malink

Pastyr pyta wowcu

Pastyr je jednu ze svojich wowcow zhubił. Wostaji cyłe swoje zbytnie stadło stejo a dže zhubjenu pytać. Kak je to móžno?

Dospołnu stawiznu wo pastyrju a jeho zhubjenej wowcy namakaš w bibliji pola Lukaša na 15. stawje, štučka 1–7. Snano í ju nan abo mać raz předčita. Pomhaj tež pastyrjej labyrinta, zo by swoju wowcu zaso namakał!

Jadwiga

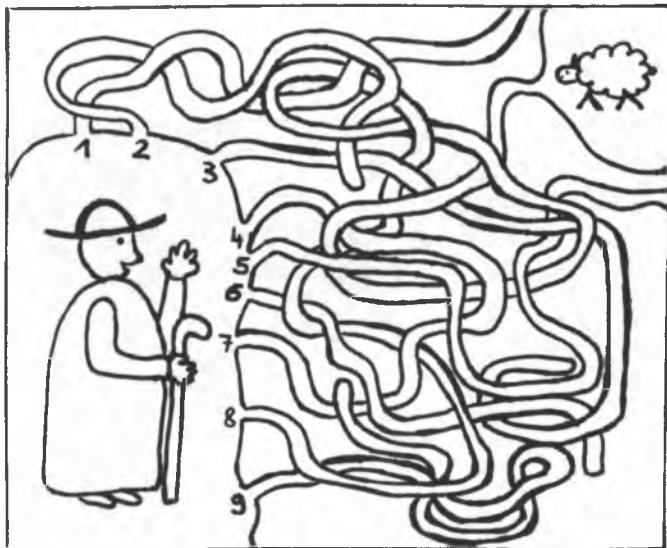

Róčnicu martrarskeje smjerće magistra Jana Husa swjećili

Na dnju 588. róčnicy spalenja magistra Jana Husa wotměwaše so 6. julija 2003 w Praze ekumeniska Boža služba. Betlehemska kapala, w kotrejš bě Jan Hus něhdy předował, bě kopata połana česćowarjow tutoho narodneho rjeka. Zdypkom w třoch wuńdže z drastkomory, kotraž namaka so w napřečiwnym boku wołtarja, čah biskopow husitskeje českosłowakskeje cyrkwyje, wulkeje ličby duchownych a zastupjerjow mnohich tukrajnych a wukrajnych cyrkwjow, na čole z patriarchom Janom Schwarzom, a poda so k wołtarjej. Božu službu, wobrubjenu z chórowymi a solowymi spěwami duchownych pěsni, nawjedowaše patriarch, kotryž měješe tež předowanje. Na spočatku Božej služby postrowichu zhromadzenych zastupjerjo druhich cyrkwjow. Z krótkimi słowami wuprajichu, što Jan Hus za nich woznamjenja. Na Bohoslužbje wobdžěli so tež prezident Václav Klaus z mandželskej. Na kóncu nutrnosc jeho patriarch poprosy wo někotre słowa k tutomu pomjatnemu dnjej. Prezident w swojej narěči podšmórny, zo bu Husowy wopor z najdoraznišim moraliskim apelom w českich stawiznach. Rozestajenja wo Jana Husa buchu tohodla z džělom nimale wšěch wulkich towaršnostnych bojow, kotrež so pola nas w poslednich šěsć lětstotkach wotměwachu. V. Klaus wupraji přeće, zo bychu so ludžo inspirowali z Husowej zmužitosću a z lubosću k prawdze, zo bychu wobstali na swobodze měnjenja a zo njebychu so bojeli angažować so za polěpšenje zjawnych poměrow. Po zakónčenju Bohoslužby wuńdže čah duchownych na čole z patriarchom a prezidentom zaso samsny puć do drastkomory.

Nutrnosc w kapale, kotrejš scěny su wudebjene z mólbami z chronikow z 15. lětstotka a z napisami Husowych spisow, bě nimoměry hnujaca a skutkowna.

Jiří Mudra

Madlena Bohowa zemrěła

W ródnyj Nowym Měsće nad Sprjewju jej četa Lejna rěkach, wšako bě Madlena Bohowa pola wjesnjawanow česćena a woblubowana. Swěrna Serbowka je 2. junija krótko po svojich 91. narodninach na Božu prawdu wotešla. Narodžiła bě so 18. meje 1912 w Lohrec žiwnoscěrskej swójbje, do kotrejš słušachu nimo staršeju a njeje hišće štyri sotry a tře bratře. Jako džěćo dyrbyeše w małym ratarstwje pilnje sobu džělać. W zymskim počasu bě kapički a druhe džěle za Wojerowsku narodnu drastu wušiwala a sej tak někotre kroški zaslužila. Palmarum 1926 bu w Šprječanskej tykowanej cyrkwi serbsce konfirměrowana. Po tym je lětdžesatki w Krawcec cyhelnicy na kromje wsy čezko džělała. Wot swojeje staršeje sotry Marty, kotraž bě we Wojerecach pola Kobalec a Skonec serbsce šwalčić wuknyła, je sej po swjatočku přiswojiła narodnu drastu šic. Kaž jeje mać a wowka bě Madlena Bohowa čas žiwjenja burska chodžiła, to rěka we Woje-

Madlena Bohowa loni w měrcu na jutrownych wikach w Slepom

rowskej narodnej drasće. 1936 wuda so na serbskeho džělaćerja Wylema Boha, so wě zwoblěkana jako čestna njewješta z pisanej nahownej pychu. „Bohužel njeje Bóh naše mandželstwo z džěćimi žohnował“, mi raz zrudna praji. Radowala je so, zo možeštaj z mandželskim Wylemom před sydnom lětami swój diamantny kwas swjećić. Bórze na to jeje muž zemrě.

Po založenju prodrustwa je w nim džělała, doniž so 1972 na wuměnk njeypoda. Wotpočinka pak njeznaješe, dokelž je pilnje narodnu drastu šila a bě hotowarniča. Před třiceći lětami chodžeše hišće 40 Nowoměščankow wšědnje serbski. Nětko po smjerći Madleny Bohoweje stej jenož hišće dvě stajnej drasty-nošerice w Nowym Měsće. Znajach njeboćičku štyri lětdžesatki jako stajnje wjesołu, spokojnu, wěriwu a hospodliwu žonu, ko-

traž je rady a derje serbowala a wušiknje jutrowne jejka debila. Po 1970 je wjesna Domowinska skupina často Nowoměščanski serbski kwas a druhe natožki na swjedženjach předstajala. Tehdy mějachu tež serbsku młodžinsku rejawsku skupinu. Madlena Bohowa je za nich narodnu drastu šila a jako hotowarniča je na akuratnosć a porjadne wobhlěkanje jara kedžbowala. W Nowym Měsće smědža so hišće džensa žony jenož w swjedženskej narodnej drasće na postniskich rejach wobdžělić. Za hotowanje něhdže 40 rejawkown je so njeboćička lětdžesatki sobu starała. Nazhonita hotowarniča je swoje wuběrne znajomosće młodšej Hildegard Lohrowej, mandželskej bratrowca, dale dała, kotraž je mjeztym tohorunja hižo zestarjena.

W swojej maćeršćinje je so M. Bohowa tež modliła. Swěrnje je každe serbske wosadne popołdnjo ze superintendentom Siegfriedom Albertom we wsy wopytała. Hdyž bě młodša, bě tež mjez kemšerjami na Serbskich ewangelskich cyrkwiniskich dnjach w srjedźnej lužicy, naposledk 1991 w Slepom. Domowinjanka je wjele lět swěrnje na zhromadźizny přeprašowala, protyki a zastupne lisćiki za serbske džiwadłowe předstajenja, za ptačokwasne a druhe kulturne wječorki we wsy předawała. Wona bě dobra serbska duša Noweho Města. Njech wotpočuje měrnje w ródnej zemi!

Manfred Laduš

Foto: E. Bigonowa

„Chcych posrědkować wědu a kubłać we wěrje“

Rozmołwa z Hilžu Kaukalowej, bywšej wučerku ewangelskeje nabožiny na Serbskim gymnaziju

Knjeni Kaukalowa, 12 lět sće była wučerka na Budyskim Serbskim gymnaziju. Nětko sće so z nic hišće 60 lětami na wuměnk podała. Čehodla tuta dočasna kročel?

Wučerske powołanje je napinace, nic jenož duchownje, tež čelnje. Hdyž dyrbiš 27 hodzin wob tydžeň před šulerjemi stać, dyrbiš hibićiwa być. A ja chcych hišće čita na wuměnk. Nimo toho zwisuje rozsud tež z mojim mužom. Wón je hižo dzesać lět chory doma a je na to čakał, zo bych wjace chwile měła. Dželać přestała sym poprawom hižo w januaru, hač do kónca šulskeho lěta sym jenož hišće z dwěmaj hodžinomaj nabožiny wob tydžeň wupomhała.

Sće na serbskej šuli dželała a rěčiće běžnje serbsce, njejsće pak rodžena Serbowka.

Sym Němka ze serbskimi korjenjemi. To zwisuje z mojimi swójbnymi stawiznami.

Móžeće to bliže rozložić?

Moja mać bě Němka, narodžiła sym so 1944 zwonka Łužicy w Bad Salzungen. Nan bě tehdy we wójnje. Hdyž so wón 1946 z jatby wróci, přechahny mać ze mnu k nanej do Wuježka pola Bukec. Nan měješe tam małe ratarstwo, dokelž pak bě chory z wójny dom přišoł, je pozdžišo jako knihiwjednik na prodrustwje dželał. Doma smy jenož němsce rěčeli. Džed drje bě Serb, ale wowka hižo bě Němka. Wona bě jako džěćo 1906 z Ramnowa do Mješic přičahnyła. Tam je serbsce nawuknyła, dokelž hinak njeńdžeše. Wšitcy su tam tehdy serbsce rěčeli, tak je wona to jako džěćo spěšnje nawuknyła. Z ludžimi ze wsy je potom serbsce rěčała, nic pak doma w swójbje, tak zo mój nan hižo běžnje serbsce njemóžeše. Moja mać potom we Wuježku njeje wjac serbsce nawuknyła. To bě po druhej swětowej wójnje, časy běchu hižo hinaše, tehdy so we Wuježku jenož hišće w někotrych swójbach serbsce rěčeše.

Hdže sće potom serbšćinu nawukła?

Chodžach wot 1951 do 1959 do Bukečanskeje šule. Tehdy dyrbjachu hišće wšitcy šulerjo serbsce wuknyć. Sym tute hodžiny poprawom rady měła, nawukła pak wjele njejsym. Hdyž sym raz připoskała wowcynej serbskej bjesadže ze susodku, wowka měnješe: „Geh weg, das ist wendisch, das verstehst du nicht.“ W šuli wšak wuknjechmy „sorbisch“. Prawje serbsce nawukła sym potom na Serbskim wučerskim wustawje w Budyšinje. Tam su mje do A-rjadownje tyknili, dokelž běch w Bukečanskej šuli jedynku w serbšćinje měła. Na spočatku sym mało rozumiła w hodžinach. Moja wučerka Trudla Krancowa, tehdy Bizoldec, na to

měnješe: „To pomha jenož wuknyć.“ A tak sym to nawukła, w šuli a přez serbsku atmosferu w internacie.

Waš powołanski puć bě potom dale z tym serbskim zwjazany?

Haj, to bě poprawom připad. Sym 25 lět była wučerka na Serbskej polytechniskej wyšej šuli w Budyšinje, hdžež sym podawała němčinu a B-serbšćinu. Hač na poslednej dvě lěće bě tam Franc Wjenka direktor. Wón je jara na serbsku atmosferu džywał, a to bě prawje tak. Sym přeco rady tam dželała, tež pozdžišo na Serbskim gymnaziju, sym so čuła přiwzata a akceptowana. Raz sym dyrbjala samo A-rjadownju jako rjadowniska wučerka přewzać. Prajach, zo to njemóžu, ale rjeknychu mi: „Ty dyrbiš.“ Za přenju staršisku zhromadiznu sym sej wšo po słowje napisala. A wono je šło. Z wjacorymi wučerkami z tehdyšeho časa sym džensa hišće spřečelena, wopytamy so mjez sobu na narodninach.

Kak sće so potom stała z wučerku nabožiny na Serbskim gymnaziju?

1991 sym šła na Serbski gymnazij, hdžež sym podawała němčinu, nabožinu a spočatnje něšto hodžin serbšćiny.

Čehodla tutón Waš rozsud za předmjet nabožina?

Po přewróće sym w nowinje Der Sonntag čitała, zo založi so křesćanske wučerske towarstwo GCLE (Gemeinschaft christlicher Lehrer und Erzieher). Dokelž běch přeco z cyrkwu zwjazana, přistupich towarstwu, a tam rěkaše hnydom: Trjebamy wučerjow nabožiny. Sym najprjedy jara wahała.

Z kajkeje přičiny?

Smy w NDR wotrostli a znajachmy jenož socialistiske šulstwo. Nabožina bě priwatna wěc, ničo za šulu. Potom sym swoje měnjenje tola změnila a sej prajila, zo je wažne młodym ludžom křesćanske ideje zblížić. Tak sym so wot 1991 pódla powołanja dvě lěće na Teologiskim pedagogiskim instituce wukublała. Naša skupina bě tehdy přenja. Po pruwowanju 1993 dóstach wot cyrkwe wokaciju, nabožinu wučić.

Z kotrym zaměrom sće tónle předmjet podawała?

Chcych posrědkować wědu a kubłać we wěrje. Za jara wažne mam, zo spóznaje młody čłowjek křesćanske korjenje w našej towaršnosći, zo wě, zo je křesćanstwo zakład wšeje europskeje kultury. Dale chcych šulerjam zblížić nabožinu jako poskitk za jich žiwjenje, ale bjez toho, zo bych jim něšto nanuzowała abo jich misioněrowala. Při wuzwolenju temow sym so tež přeco po zajimach šulerjow měła.

Hilža Kaukalowa z Budyšina bě 12 lět wučerka ewangelskeje nabožiny na Serbskim gymnaziju.

Foto: priwatne

Kak zhladujeće po 12 lětach nazhonjenja na předmjet nabožina w šuli?

Je to dobra wěc. Nabožna problematika přindže tak bóle do zjawnosće, njeje to jenož wěc wosadow abo priwatnych kruhow kaž za čas NDR. Młody čłowjek ma wjac składnosće, so rozestajec z křesćanstwom a sej wuwědomić swoje stejšćo k wěrje.

Přindžechu Waši šulerjo wšitcy z ewangelskich staršiskich domow?

Wjetšina haj, džěći z ateistiskich abo katolskich swójbow běchu wuwzaća. Cyłkownje běchu skupiny małe, wjele wjac džěći chodžeše wězo na katolsku nabožinu abo na etiku. Běch jenička, kiž podawaše na Serbskim gymnaziju ewangelsku nabožinu, njejsym pak so ženje do rózka stłóčena čuła. Z koleginu katolskeje nabožiny sej swoje nazhonjenja a tež materialije wuměnichmoj.

Je so serbska rěč a serbska problematika w hodžinach jewiła?

Lědma, šulerjo přindžechu wšak zwjetša z němckich staršiskich domow.

Štō přewza po Wami ewangelsku nabožinu na Serbskim gymnaziju?

Wot lětušeho januara wšak hižo sup. Malink hodžiny podawa, najskerje so jemu nazymu hišće dalši wuwučowar přidruži.

Chceće so tež na wuměnk nabožnym naležnosćam wěnować?

Budu dale w Budyskej Pětrskej wosadže wšelake služby wukonjeć. Hač do lońšeho běch tam šěsć lět w cyrkwiskim přestejicerstwje, lěta dołho dželaťam sobu jako pomocnica we wosadže a při Božich službach. W Serbskim rozhtoslu słušam sobu do kruha rěčnikow rańšeho nabožneho słowa k dnjej. Prašała so **T.M.**

„Budźće činjerjo słowa a nic jeno poslucharjo!“

Rozprawa wo 57. Serbskim ewangelskim cyrkwinskim dnju 5. a 6. julija w Budyšinku a Poršicach

Kaž předwidžane, zahaji so cyrkwinski dzeń sobotu w Budyšinskej cyrkwi. Mnozy hosćo běchu překwapjeni wot rjanosće, ale tola jednorosće našeje cyrkwy, kotraž je – 1675 natwarjena – lětstotki přetrála. Zwj-

Zhorjelski biskop Klaus Wollenweber w rozmołwje z kemšerku před Budyšinskej cyrkwu
Foto: M. Bulank

selace je, zo bě njewočakowano wjele hosći přišlo, něhdže 60.

Superintendent Malink wotewrě 57. cyrkwinski dzeń z krótkej narěču. Wosebity hósć, biskop Wollenweber ze šleskeje cyrkwy Hornjeje Łužicy, rozložil w swojim postrowje wotmyslene zjednoćenje Zhorjelskeje z Berlin-Braniborskej cyrkwu. Wobě stej uněrowanej. Tole drje je hłowna přičina za zjednoćenje woběju cyrkwjow. Sakska by drje Zhorjelcej bliša była, ale sakska cyrkej je ewangelsko-lutherska. Biskop pokaza na to, zo so we wustawje nowjeje cyrkwy tež na serbske naležnosće džiwa (hlej wosebity kašćik).

Wosadny farar Andreas Sureck postrowi zhromadženych a witaše jich do swojeju wosadow.

Na kofej přeprasy so do bliskeho Domu Šeracha. Žony z wosady běchu tykanc napjekli a dobru swaćinu přihotowali. Dwójce telko hosći kaž wočakowane bě přišlo, ale naposledk namaka každy swoje město.

„Farar Šerach jako pčolar“ rěkaše přednošk něhdyšeho wučerja Alfreda Měškanka z Choćeбуza. Wón, sam pčolar, rěčeše jako praktikal za wšěch zrozumliwe wo wuwicu pčolarstwa za čas Šeracha a džen-sa. Měškank pochadźa z Droždžija, tak zo

Alfred Měškank z Choćeбуza přednošowaše wo fararju Šerachu. Foto: M. Bulank

jemu Budyšink a Poršicy njejsu cuze, mjeztym bydlil nětko hižo 50 lět w Choćeбуzu.

Šerach bě so 1724 w Nosaćicach narodil. Jeho nan bě tam farar. Hdyž bě syn pjeć lět stary, přewza nan faru w Malešicach. Jako 12-lětny zastupi do Wjerchow-↔

Postrow Zhorjelskeho biskopa Klaus Wollenwebera

Přednjeseny na zahajenskeju nutrnosć w Budyšinskej cyrkwi

Jara čescene lube sotry a lubi bratra, „Budźće činjerjo słowa a nic jeno poslucharjo!“ – z tutym měsačnym hronom za julij z lista Jakuba strowju was wšěch tu w cyrkwi jako biskop Ewangelskeje cyrkwy šleskeje Hornjeje Łužicy jara wutrobnje k zahajenju 57. serbskeho cyrkwinskeho dnja. Činju to jara rady w mjenje našeho cyrkwinskeho wjednistwa a z postrowami wyšeho cyrkwinskeho rady dr. Kühny, kotryž je so každe lěto na serbskim cyrkwinskim dnju wobdželił. Tónkróć je hižo w dowolu. Wjeselu so, zo směm džensa hižo k wam porěčeć, dokelž mam so na jutřišej njezděli hižo w dwěmaj wosadomaj swójeho cyrkwinskeho wobwoda – najprjedy dopołdnja, potom popołdnju – wobdželić na swjēdzenskima kemšomaj.

„Budźće činjerjo słowa a nic jeno poslucharjo!“ – tole widžu w serbskich wosadach hižo w dalokej měrje zwoprawdžene. Hižo dawno přewjeduje swóje cyrkwinski dzeń jako zarjadowanje, kotrež zapřijimuje wjacore krajne cyrkwy: saksko-luthersku, šlesko-hornjołužisku a braniborsku cyrkej. Wjeselu so z wami nad nowym superintendentom a přeju

tež hišće na tutym městnje wosobinsce superintendentej Malinkej zbožo do jeho nowje služby.

Delni a Horni Serbja su prošeni na cyrkwinski dzeń. To je dobre znamjo zhromadneho džěla. To je tež poklad w hlinjanych sudobjach při rozmyslowanjach našeje zbytnje šleskeje cyrkwy w procesu nowowutworjenja jedneje cyrkwy tu we wuchodze Němskeje. Wěsće najskeje wo tutej iniciatiwje, kotruž smy zahajili, zo bychmy na teritoriju starych pruskich uněrowanych cyrkwjow wutworili jednotnu nowu cyrkej.

Mylnje rěči so přeco wo fuziji abo přizamknjenju abo zwjazanju našeje mateje cyrkwy z wulkej Berlinsko-Braniborskej cyrkwu. To je wopak! Měnimy woprawdže nowowutworjenje jedneje cyrkwy z nowej zhromadnje wudžělanej cyrkwinskej wustawu. Kaž Berlin-Braniborska tak spuščimy tež my naš cyrkwinski porjad a wutworimy zhromadnje nowu cyrkej z nowym cyrkwinskim wjednistwom, z nowowuzwolonym biskopom, z nowymi wobwodami a nowowuzwoleneju synodu. Po přechodnym času dweju lět ma tuta nowa cyrkej k 1.1.2006 nastata być. Synodže woběju cyrkwjow matej w septembru tutoho lě-

ta wo tym rozsudzić. W nowej wulkej cyrkwi změjemy wjele wjacore možnosćow a kompetencow, zo bychmy jako mała šleska kónčina a swójski wobwod swoju identitu wobchowac mohl.

To samsne plaći w tutym procesu nowowutworjenja za wobchowanje ewangelskeje serbskeje identity. Tak smy we wothłosowanju ze serbskimaj zastupjerjomaj našeje synody z wuspěchom mohl zapisać wosebity artikl do zakladneho porjada nowjeje cyrkwy. Tam rěka w přěnim wotrězku: „In den Kirchengemeinden innerhalb des sorbischen (wendischen) Siedlungsgebietes ist die Sprache der Mitglieder der Kirchengemeinde dieser Volkszugehörigkeit zu berücksichtigen.“ W druhim wotrězku so postaji, zo moža so „die besonderen kirchlichen Belange“ serbskich wosadnych rjadowac z cyrkwinskim zakonjom. Tole zmohl jednotne cyrkwinkozakonske rjadowanje za delnjoserbski hač k hornjoserbskemu woblukej – potom w jednotnej uněrowanej cyrkwi.

„Budźće činjerjo słowa a nic jeno poslucharjo!“ Přēju wam Bože žohnowanje k serbskemu cyrkwinskemu dnju a praju: Wostańće z Bohom! Wutrobn džak.

Klaus Wollenweber, biskop

↳skeje šule St. Afra w Mišnju. W Lipsku studowaše teologiju, filozofiju a přirodowědu. 1748 nastupi farsku službu w Budyšinku. Jara je so zasadzował za šulstwo w Hornjej Łužicy. Zhromadnje z dalšimi duchownymi přeloži Lutherowu Domjacu postilu do serbsčiny, wuda serbske spěwarke a serbsku šulsku wučbnicu. Šerach bě sobustaw wšelakich wědomostnych zjednoćenstwow w tu- a wukraju. Wón załoži přnje pčolarске towarstwo w Europje. Jako přenjemu so jemu poradzi přirodne rojenje pčotkow skludzić a dopokazać, zo hodži so z kóždeho jejka matka wuplahować. Z tym móžachu pčolarjo ludy rozmnožiť, bjeztoho zo bychu kaž dotal pokazani byli na rojenje. W Šerachowym času wužiwaše so měd město džensnišeho cokora a wósk trjebaše so za swěčki w cyrkwjach a klóštrach. Rozšěrjene bě tehdy lésne pčolarstwo. Za to wurubachu pčolarjo džěry do štomow a zasydlichu do nich pčotki. Šerachowe dopóznaća su hišće džensa płaćiwě.

Njedzelu zeńdže so něhdže 120 kemšerjow k swjedzenskej Božej službje w Poršiskej cyrkwi. Serbski rozhlós ju direktnje wysyłaše. Pod zwonjenjom zwonow a přewodom wosadnych dujerjow pod nawodom kantorki Claudije Wićazoweje začahnychu sup. Malink, farar dr. Buliš a sobustawy Serbskeho wosadneho zwjazka do cyrkwe. Dr. Buliš spěwaše liturgiju a čitaše epistolu, sup. Malink čitaše ewangelij. Z něhdže džesać džěćimi swjećeše Jadwiga Malinček džěćace kemše.

Prědowanje sup. Malinka bě wusměrjene na temu cyrkwinskeho dnja: słowo a skutk matej tworici jednotu; Bože słowo pomha dale, nic swět ze swojimi wjele poskitkami; Bóh je lubosć, pomoc we wšěch žiwjenskich wobstejnosćach, w nuzy a chorošći; Bóh pyta to zhubjene (ewangelij tu teje njedzele); swójba je zakład towaršnosće. Prědar pokaza tež na wosebitosć: na wołtarny parament w Poršiskej cyrkwi z lěta 1840 ze serbskim napismom „Přez lubosć teje wosady“. Parament běchu wosadni cyrkwi darili při zapokazanju fararja

Sup. Malink a farar dr. Buliš swjećešaj kemše w Poršiskim Božim domje.

Foto: A. Kirschke

Krygarja w lěće 1840. Na dalšeho Poršiskeho Serba njesměło so zabyć, na kantora Hančku, kotryž je zestajał serbskej čitance a spěchowal serbske žiwjenje w Poršicach a wokolijně.

Po přědowanju zapokaza sup. Malink 22 sobustawow noweho Serbskeho wosadneho zwjazka do jich zastojnstwa (hlej wosebity kašćik). Wutrobny džak wupraji wšěm, kiž běchu w minjenym času přez lěta a lětdžesatki swěrnje w dotalnym wosadnym zwjazku skutkowali, člonam noweho zwjazka pak přeješe Bože žohnowanje do jich zamołwiteho džěta za ewangeliske serbstwo. Z Božim wotkazanjom so kemše zakončichu.

Sćehowachu postrowy hosći. Wyši krajnocyrkwinški rada Harald Bretschneider posrědkowaše postrow sakskeje cyrkweje a biskopa Krešba. Farar Strádal wupraji wutrobite słowa sup. Malinkeje a zhromadženej wosadze. Hižo wot lěta 1972 wopytuje wón naše serbske cyrkwinske dny. Dalše postrowy přednjesechu dr. Pětr Brězan w mjenje Domowiny, Jurij Špitank w mjenje Towarstwa Cyrila a Metoda a Hilža Nukowa w mjenje Budyskeje župy Domowiny. →

Sobotniša swačina w Domje Šeracha w Budyšinku

Foto: M. Bulank

Sobustawy Serbskeho wosadneho zwjazka

Dnja 6. julija 2003 zapokaza so na kemšach na serbskim cyrkwiskim dnju w Poršicach 22 sobustawow noweho Serbskeho wosadneho zwjazka do swjeho zastojnstwa.

Wot swjich wosadow buchu do zwjazka wuzwoleni:

BART

Marlena Wiesnerowa, Bart

BUDESTECY

Hanka Tarankowa, Stare Hajnicy

BUDYŠIN, MICHAŁSKA WOSADA

Marka Maćijowa, Židow
Měrcin Wirth, Trěłany

BUDYŠIN, PĚTRSKA WOSADA

Měrana Cušcyna, Budyšin
Gabriela Gruhlowa, Budyšin

BUKECY

Hanaróža Šafratowa, Bukecy
Arnd Zoba, Bukecy

HUSKA

Tomaš Chěžnik, Cokow

ŁUPOJ

Doreen Kopjenc, Nowe Bronjo

MINAKAŁ

Manfred Resick, Cbróšt
Wolfgang Wetzke, Droby

NJESWAČIDŁO

Jurij Grofa, Chasow
Handrij Wirth, Njeswačidło

RAKECY

dr. Gerhard Herrmann, Rakecy
Annemarie Simonowa, Trupin

SMJEČKECY

Jan Bart, Pančicy
Marion Šćapanowa, Pěskecy

Jako powołanaj člonaj přislušataj zwjazkej:

Handrij Sembdner, Drježdžany
prof. dr. Dietrich Šolta, Budyšin

Zastojnstwa dla přislušataj zwjazkej:

farar dr. Jens Buliš, Pockow
sup. Jan Malink, Budyšin

Předsydstwo Serbskeho wosadneho zwjazka zestaja so z pjeć sobustawow, kotřiž buchu na konstituowacej zhromadźiznje zwjazka dnja 29. měrca 2003 wuzwoleni: J. Malink (předsyda), dr. G. Herrmann (městopředsyda), dr. J. Buliš, M. Maćijowa a M. Wirth.

→Po wobjedže na Poršiskim hrodže so w připołdniej přestawce po zwučenym wašnju zhromadnje spěwaše. Krótke přinoški přednjesechu J. Mach z Prahi, sup. Malink, T. Malinkowa, farar Sureck a M. Wirth. Knjeni Šerakowa ze serbskeho nakładnistwa poskićowaše knihi na předań.

Napoť třoch zahaji so kónčna zhromadizna w cyrkwi. Arnd Zoba z Buček bě sobu přinjesť serbsku Lutherowu Domjacu

Slepjanske kantorki zaspěwachu njedzelu w připołdniej přestawce. Foto: A. Kirschke

postilu z lěta 1844. Wona bě měta wšelakich wobsedzerjow, bě so naposledk chětro přetrjebana namakała na łubi a je nětko nowa wjazana. Z předstawa, kotraž bě spisal Kotečanski farar Jan Kilian, čitaše A. Zoba wšelake wotrězki.

Jadwiga Maliniec rozprawješe wo swojim njedawnym přebywanju w Španiskej. Wašnja, naložki a cyrkwinske poměry su tam wo tójšto hinaše hač pola nas w Němskej.

Sup. Malink bě so zaběrať z přeložkom němskeho słowa „Mangel“ w serbskej bibliji. Džesać króc so tele słowo w němskej bibliji namaka, do serbsčiny pak je na wšelake wašnje přenesene. Přirunanje pokaza na wulku prócu, kiž su přeložowarjo naložili, a na bohatosć serbskeje řeče, kiž znaje za samsne němske słowo wšelake wobrotu.

Bratr Manfred Hermaš ze Slepjanskeje wosady předstaji w swojim přednošku nazornje swoje wuwice jako křesćan w NDRskim systemje, kotryž je křesćanow wotkořkował jako zezadkarjow. Džensa je wón synodala Zhorjelskeje cyrkwy a ma

Postrow z Pólskeje

Wam, wulcy česceny a luby knježe Serbski superintendento, Wašej lubej a čescenej swójbje a tež wšitkim lubym Serbam a hosćom z wukraja, zhromadzenym na Serbskim ewangelskim cyrkwinskim dnju w Budyšinku a Poršicach 5. a 6. julija 2003, wjele nanajlěpšich a nanajwutrobnějšich postrowow a přećow za strowosć, zbože, wšelake wupěchi a wosebje wjele Božej hnady a žohnowanja sćeje w mjenje cyłeho Towarzystwa Polsko-Serbołužyckiego z Warszawy, Wrocławja, Opola, Poznanja a Sochaczewa a tež w swojim wosobinskim mjenje

Waš pólski přećel
dr. Zbigniew Gajewski, prezes

prědowanski nadawk. (Jeho přednošk wo-zjewi so w jednym z přichodnych čisłow.)

Z kěrlušom „Wulki Božo, chwalbu čí“ so cyrkwinski džen zakónči. Bě to rjany a poradzeny swjedžen ewangelskich Serbow.

Kurt Latka

Nejlěpjej slucháš z dobrym susedom ...

K cejdeje Ak slyńco gorjej stupašo, Budyšin 2002

Po godownej namšy slědnego lěta w Serbskej (Klošarskej) cerkwi w Chošebuzu som se kupiła rowno dozgotowanu cejdejku *Ak slyńco gorjej stupašo*. *Dolnoserbske kjarliže/Wendische Kirchenlieder aus der Niederlausitz*. Jo to bylo za mnjo ředne godowne pšechwatanje. Wušej gožiny (76 minutow) muziki za 12 €, to se mě zda teke wjelgin pšijazna plašizna bys. Založba za serbski lud jo projekt spěchowala.

Ideju za njen jo měta w lěše 1998 Marja Elikowska-Winklerowa. Wona jo kšěta zezběraš serbskorěčne kjarliže k namšam. Dwě lěše jo warnowala, až jo se jeje projekt pšizwolił. Tegdejšy žěłowy titul cejdejki jo był „Serbska namša“. Tola iniciatorce njejo šlo wo kšute liturgiske zapožoženje. Wona jo se myslila teke na wšake cerkwinske swěženje, gody abo jatšy, a tšojenja, manželstwo na pšikad. Tši lěta z pšestawkami jo potom na tom žěłala, aby pšegledowala zukowy archiv rozgłosa, se wopoznała ze spiwanjami, z jich rozdžělnju nagrawańskeju a teke interpretatoriskeju kwalitu. K tomu jo pšišla zaběra z wědomnostneju muzikoweju literaturu. Na to jo wobrotna žeńska iniciěrowala nowe nagrawanja cerkwinski spiwanjow, dokulaž jo se dała wjasć wot dozpoznaša, až njedosegaju doněntejšne nagrawanja za wobšyrnu prezentaciju „serbskich kjarližow“, a dokulaž jo pšez swojo žěto ako dirigentka wěžeła, až jo w Dolnej Łužycy wšakich dobrych, wumětski kubłanych interpretow. Potom jo se starała teke wo nastudowanje a wo

nagrawanje. Na końcu jo teke rešeršěrowala za informatiwny tširěčny dolnoserbsko-nimsko-engelski booklet (we wobalce cejdejki pšidany zešywk). A wjele luži jo pšipomagalo pši realizaciji wobšyrneho projekta, ako jo z njogo wucytaš.

Nastal jo stakim wěnašk ze 27 cerkwinski spiwanjow w pisanej paleše chorowego a solistiskego interpretěrowanja swětnego a religiozno-cerkwinskego duktusa. Tak spiwa tam chor Serbskego ludowego ansambla, Collegium vocale Chošebuz, Dolnoserbski žišećy chor, chor Łužyca, (Depšćanski) Serbski spiwarski krejz, projekto-woy muskecy chor a solistki a solisty Ana Krawcowa, Roža Šenkarjowa, Gerald Schön, Dörte Haring, Juro Frahnaw a Johanna Pontowa. Teke wjelgin wšakoraku instrumentalizaciju namakajomy, wot orgelow, dujarskich instrumentow až k wiolinje.

Lěcrownož možo se cejdejka ako posot nastawajucych dolnoserbskich spiwarskich wobgledowaš, wižim we wobyma zakładny rozdžěl. Spiwarske su myslone ako knigty w službje nabožno-liturgiskego ritusa. Na zukonosarju jo nastalo pšez wjelgin wšakoraku interpretaciju z kjarliža cerkwinske spiwanje. Weto jo granica casy nje-widobna tam, žož interpret se powdajo do teksta a muziki, žož se jogo duša zwěžo ze słowami a melodiju. Gaž spiwar abo spiwarka wěri do togo, což spiwa, a z tym spiwanje pšezywjio, mēniš, až slyšyš samo dychanje a sy ako sluchajucey duchnje wšyknomu wjelgin blisko. Z takego gledenja jo jasne, až mam swoje spiwy-fawority. Jo to titulne spiwanje a *Ten kšasny žeń nēnt pšišel jo*, wobej w interpretaciji Any Krawcoweje, a spiwanje *Ži po Božej gnaže* w interpretaciji bratša a sošy Jura Frahnawa a Johanny Pontoweje. Kužde słowko rozmějoš a žo si pšez muziku do duše. Wosebne se mě spodobalo, až se toš te kjarliže w cełkownej dłužkosći spiwaju, hynac ako we wjele žinsajšnych gožinskih „krotko“-namšach, žož se božko cesćej jano hyšći předne tši šćucki kjarližow zaspjowaju abo přednej dwě a slědna.

Gaž som ku godam cejdejku wategrała, jo se mě spodobalo jeje cełkowne zapožoženje. Wona změrujo a rozwjaselijo. Nēnto pak w lěšu som sluchala hynac na spiwanja a som se zleknula. Co ga se bužo myslíš moj nowy sused, gaž slyšyš po melodiju, až w tom casu slucham godowne spiwanja ako *Swěta noc* abo *Ja z njebjy dołoj pšidu k wam?* Snaž by derje bylo, gaby jomu wšykno wuswětiła. Nejlěpjej drje by bylo, gaby jogo pšepšosyła na mały serbski koncert ...

Christiana Piniekowa

„Njezabudź na ludźi we wuchodźe“

Portret Slepjanskeje fararki Ulrike Menzel

Z pólnych kamjenjow je murja twarjena. „Dom žiwych kamjenjow“ – tak mjenuje biblija cyrkej, a to maja tele na džěčace a młodžinske zetkaniščo přetwarjene hródže při Slepjanskej farje tež być, přeje sej Ulrike Menzel (38), kotraž je jako fararka zhromadnje z mandželskim zamołwita za 2 400 křesćanow Slepjanskeje wosady.

Zo pochadza wona z Westfalskeje, hnydom njepytnješ. Dwanaće lět wona tu hižo je, řeč je so připodobniła. Wotrostła je w Maaslingenje, do šule chodžiła do Eldagse-na. „To stej małej hnězdze. Pisajće radšo Petershagen – 10 kilometrow sewjernje wot Mindena“, no chce wona ničo njetřebawšo komplikować. Přece, stać so z fararku a žiwa być za tele powołanje, so zahe w njej zbudži. Hižo ze 14 lětami. „Ja sym začu-wała: To je Boži puć za mnje.“

Někotružkuli knihu wo NDR je wona tehdy w nanowym knižnym kamorje wotkryła. Nan, z cytej dušu lětdžesatki dotho wučer za stawizny, je so wjele z wuchodom zaběrať. „Maš swoju hłowu, zo by sama myslila“, je wón džowce naležnje na wutrobu kładť. „Njezabudź na ludźi we wuchodźe. Woni su runje tak Němcy kaž my.“ Tak je zajim za NDR zahe rostł. Tola knihi jej njedosa hachu. „Sym chcyła ludźi zeznać, so sama z nimi rozmołwjeć“. 1985 je jěta do Čěskeje. Ewangelska młodžinska služba za zetkanja mjez wuchodom a zapadom w Göttingenje bě jej tu zmóžniła přebywanje z młodostnymi z Merseburga a tehdyšeho Karl-Marx-Stadta.

Lěto pozdžišo – zaso přez młodžinsku službu – je wona jako studentka teologije na tydžeň do Zhorjelca přijěta. Je so zahoriła za Łužicu a Zhorjelsku cyrkej. Lubošć na přeni pohlad – tak wona džensa praji. Hač na něšto słowow na poštowej karće njewědžeše tehdy ničo wo swojimaj hosćicielomaj, Bienertec mandželskimaj. „Najprjedy sym pola njeju NDRski ‚intensiwny kurs‘ absolwo-wała ... hladać Aktualnu kameru, čitać nowiny, jěšć kubanske oranže ...“ Program SED a wustawu NDR je sej sama kupiła.

W Zhorjelcu je dalšich křesćanow zezna-ła. Wot nětka je kóžde lěto do Łužicy jězdzi-ła. „Přińdźće tola sem. Trjebamy was. Hdyž přińdźeće, pomham wam“, jej husto Klaus Bienert praješe.

Ulrike Menzel je přišla. 1988 je swój wosadny praktikum w Zhorjelcu absolwo-wała. Nawjazata je zwisk k ludžom, kiž su

Ulrike a Reinhard Menzel běštaj wot lěta 1998 fararje w Slepom. K 1. awgustej nastupitaj nowe zastojnstwo jako duchownaj při ewangelskim gymnaziju Johanneumje we Wojerecach.

Foto: A. Kirschke

so chcyli wot zapada do wuchoda přesy-dlić, a so dała do hłubšeho rozmyslowanja. „A za čas tutoho rozmyslowanja je dóšlo k přewrótej ...“

Za zjednoćenje Němskeje je chcyła sama něšto činić. Tak je wona 1991 w Kodersdorfe blisko Zhorjelca pola fararja Schwarzbacha započala jako wikarka. Spěšnje je so zažiwiła. W tym času je zeznała swojeho mandželskeho. Reinhard Menzel (40), rodženy Zhorjelčan, bě tehdy zamołwity za młodžinske džěło w Nisčanskim wokřesju. We wsy Lindenau pola Rólan, hdžež so 1998 woženištaj, nastupi Ulrike Menzel swoje přenje farske městno. Je so tam tak derje zažiwiła, zo bu jej rozžohnowanje čěz-

ke. Tola zhromadne farske městno z mandželskim ju wabješe. Tak džělitaj sej Ulrike a Reinhard Menzel wot nowembra 1998 farske městno w Slepom. „Smój sej tu swoje mjeno nadžětať“, zhladuje wona džakow-na wróćo.

Nic kóždy waži sej jeje direktne, njekomplikowane wašnje. Wona lubuje jasne woprajenja. Mjerza ju, hdyž něchtó přeco jenož praji, što wón „njecha“. Přetož wot doma je zwučena, sama zamołwitosć přewzać, zastupować swoje zajimy, w małym něšto zahibać.

Mjeztym wuknje jónu wob tydžeň serbsce. Před swjedženjom serbskeje kultury w lěće 2000 w Slepom je intensiwne zwučowała, zo móhta ekumeniski nyšpor ze serbskimi słowami zahajić. Z mandželskim je započala Ochranowske hesła w němskej a serbskej řeči čitać. Zhromadnje z Manfredom Hermašom staj Menzelec mandželskaj přewzať serbske wosadne popołdnja do režije Slepjanskeje wosady. Wot njeju zaso wožiwjene wužohnowanje Slepjanskeho džěćetka w cyrkwi słuša mjeztym samozrozumliwje do adwentskeho časa. Ulrike Menzel hnuje džakownosć, kiž žnějetaj z mandželskim za swoju prócu wo to serbske. Ale wona do-

žiwja tež to napřečiwnje. „To je brojenje časa. To móžeće wostajić ...“, dopomina so na reakciju muža na prašenje, hač chce serbsce wuknyć. „Mje to njepušći. Čehodla sej Serbja sebje samych tak mało waža? Čehodla reaguja mnozy tak wotpokazujo, hdyž dopomina jich něchtó na jich serbske korjenje? Možu sej to jenož z hłubokimi zranjenjemi wujasnić, z łamanym sebje-wědomjom“, praji Ulrike Menzel.

Tež dla toho prócuje so wona, w ludžoch zbudzić zmužitosć – zmužitosć, wuznawać so k sebi a swojim korjenjam, wotkrywać a rozwiwać swoje dary a zamóžnosće, přewzać zamołwitosć. Za to chce so zasadzić jako fararka we Łužicy. **Andreas Kirschke**

Na slědach sławneho pradžěda

Čity zajim za žiwjenje a tworjenje serbskeho komponista Korle Awgusta Kocora wjedžeše jeho prawnučcu, knjeni Ilse Dorsey, kónć meje za někotre dny do Łužicy. Za staršu, ale duchownje jara hibičiwu žonu chětro dotho jězba, dokelž bydli w juhozapadze USA. Wopyt w Budyšinje bě z dobom wróćenje do kraja džěćatstwa, kotryž bě před wjac hač 50 lětami wopušćita.

Z přečelnej pomocu Jana Kindermanna wobhladowaše sej tři stacije Kocoroweho žiwjenja: jeho ródnou wjes Zahor pola Budestec z tamnišim pomnikom kaž tež row w

Ketlicach pola Lubija, městnosć jeho doholětneho skutkowanja jako wučer a kantor. W Stroži pola Hućiny, hdžež bě Kocor wot 1842 hač do 1852 z wučerjom, witašťaj Kozelc mandželskaj knjeni Dorsey. Wonaj pokazašťaj jej něhdyše džělowe městno jeje pradžěda, kiž je džensa šulski muzej. Wosebje zwjeselace je, zo přepoda knjeni Dorsey Serbskemu kulturnemu archiwjej někotre originalne dokumenty k powołanskemu žiwjenju Korle Awgusta Kocora. Za to słuša jej wutrobny džak.

A. Brězanec

Namjety za wuznamjenjenje

Tež lětsa zaso maja so zastužbni Serbja počesćić z Mytom Domowiny za wurjadne wukony při spěchowanju serbskeje řeče a kultury a z Čestnym znamješkom Domowiny za zastužby w towarstwowym džěle. Namjety wosobow za wuznamjenjenje móža so zapodać hač do

31. awgusta 2003 pola

Domowiny, Póstowe naměsto 2,

02625 Budyšin, e-mail:

wuschansky-domowina@sorben.com

Powěšće

Slepo. Na Božej službě 22. junija swjećeše 51 jubilarow w Slepom swoju zlotu konfirmaciju. Swjatočny začah jubilarow do cyrkwe najwjedowaše fararka Ulrike Menzel z dwěmaj holcomaj w serbskej konfirmaciskej drasće. Wosadny pozawnowy chór, kotryž je njedawno woswjećił swoje 25-lětne wobstaće, Božu službu wobrubí. Mjez zlotymi jubilarami bě tójšto Serbowkow a Serbow, kiž so do džensnišeho zasadžuju za serbske tradicije Slepjanskich kónčin. Najdalši puć na jubilej měješe Günter Starik z Awstralskeje. Kemšam přizamkny so zhromadne popoždnyje w Slepjanskim kulturnym centrumje.

Kinspork. Z kemšemi w ewangelskej cyrkwi w Kinsporku přepoda so 6. julija oficialnje nowy ekumeniski putniski puć zjawnosći. Puć wjedže po starej Via regiji wot Zhorjelca přez Wóspork, Hrodzišćo, Poršicy, Budyšin, Pančicy a Kamjenc a dale přez Lipsk, Erfurt a Eisenach do Santiago de Compostela w Španiskej. Jeho symbol, žolta mušla, je na wotpowědnych pućach přičinjena.

Rakecy. Na wosadnym swjedženju w Rakecach 6. julija předstaji delnjoserbski pěsnjer Bernd Pittkunings swój program „Zugfahrt“. Do toho bě hižo na kemšach zanjesť jedyn ze swojich kěrlušow.

Budyšin. Lětuše Myto Čišinskeho spožči so dźiwadźelnicy Mari Ulbrichc z Budyšina za jeje žiwjenski skutk, ze spěchowanskim Mytom Čišinskeho wuznamjeni so Měrana Cušcyna z Budyšina za swoje zaslužby při spěchowanju serbskosće wosebje mjez młodostnymi. Tole je wotpowědny kuratorij dnja 9. julija w Budyšinje wobzamknył. Wysokej wuznamjenjeny spožči sakski ministerski prezident prof. dr. Georg Milbradt 18. oktobra w Budyskim Serbskim muzeju.

Budyšin. Na swojim wosadnym wulěče pobý 10. julija 60 wosadnych Wětošowskeje Serbsko-němskeje cyrkwe na wopyće w Budyšinje. Wustojnje wodžeše jich Manfred Laduš po starym měsće, hdžež sej Pětrsku cyrkej, ta-

chantstwo a Mikławšk wobhladachu. Wopytowarjo zhonichu tež tójšto wo serbskim žiwjenju w Budyšinje.

Budyšin. Budyski superintendent n. w. Gottfried Arnold je 11. julija woswjećił žadny 60-lětny jubilej swojeje ordinacije. Dwaj dnjej po tym bu na njedźelnišich kemšach w Marje-Marćinej-cyrkwi před zhromadźenej wosadu požohnowany.

Zalom. 20. julija bu Johannes Friese wot Budyskeho superintendenta Pappaia jako nowy farar w Zalomju zapokazany. 50-lětny farar Friese pochadza z Rochlitz pola Lipska a bě wot lěta 1991 z duchownym w Rumunskej, hdžež je najprjedy jako farar, potom jako superintendent w němsko-rumunskej wosadze w Sedmihródskej službi.

Drježdźany/Zhorjalc. Pod nadpismom „Glauben und Sprache der Ahnen erhalten“ wozjewi tydzenik Ewangelsko-lutherskeje krajneje cyrkwe Sakskeje Der Sonntag w swojim wudaću z 20. julija dlěšu rozprawu wo lětušim Serbskim ewangelskim cyrkwinskim dnu w Budyšinku a Poršicach. Nimale samsny nastawk wozjewi tež tydzenik ewangelskeje cyrkwe šleskeje Hornjeje Łužicy Die Kirche pod napismom „Tiefe der Seele“ we wudaću z 27. julija. Awtor přinoškow je młody žurnalist Andreas Kirschke z Běteje Wody, kotryž je serbsčinu nawuknył a hdys a hdys tež za naš časopis Pomhaj Böh pisa. Nastawkomaj je přidate foto, kiž pokazuje wobdźělnikow cyrkwinskeho dnja.

Dary

W juniju je so darilo za Pomhaj Böh 50 €, 20 € a 10 €. Böh žohnuj dary a darcelow.

Spominamy

Rjana cyrkej w Křišowje, hdžež bě Jurij Bróska wot 1861 do 1902 z fararjom

Před 170 lětami, dnja 25.8.1833, narodži so w Malešecach farar **Jurij Bróska**. Jeho nan bě tam tehdy z duchownym, lěto po narodže

syna sta so z fararjom w Budestecach. Na jeho mać bě nanowy přećel Handrij Zejler spěsnil znaty spěw wo Lubce liliji. W staršiskim domje a pozdžišo jako gymnaziasť w Budyšinje a student w Lipsku kublaše so Jurij Bróska na wědomeho Serba. 1861 sta so z duchownym na wuchodneje mjezy serbskeho kraja, we wosadomaj Křišow a Čětow, kiž běštej za jeho čas hišće zdžela serbskeje. Tam wosta, doniž so 1902 na wuměnk njepoda. Wot narodneho hibanja bě w swojej kónčinje za Wósporkom došć zdaleny. Přez ženitwu z Němkomaj zatoži sej němsku swójbju. W swojich dzenikach, kiž bě w přerých lětach serbsce pisať, přerádže bórže na němsku rěč. Při wšěm so serbskeho džěta njewzda. Wjele kěrlušow a duchownych spěwow je přeložił do serbsčiny a wjele je dopisował do časopisow Misionski Posoľ a Pomhaj Böh. Na jeho narownym kamjenju při cyrkwi w Čětowje je napisane serbske hrónčko - jeničke w cytej tamnišnje kónčinje. Jeho praprawnik je džensa Serbski superintendent.

Přeprašujemy

- 03.08. 7. njedźela po swjatej Trojicy**
10.00 kemše w Budyšinje w Michalskej z Božim wotkazanjom (sup. Malink)
11.45 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 17.08. 9. njedźela po swjatej Trojicy**
11.45 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 25.08. pónđzela**
10.30 ekumeniska nutrnosć w Michalskej k zahajenju šulskeho lěta za Serbsku zakładnu a srjedźnu šulu (farar Šćapan a sup. Malink)
- 31.08. 11. njedźela po swjatej Trojicy**
11.45 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
- 07.09. 12. njedźela po swjatej Trojicy**
10.00 kemše w Budyšinje w Michalskej (sup. Malink)

Pomhaj Böh časopis ewangelskich Serbow

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Cornobohska/Czornebohstr. 12, 02625 Budyšin/Bautzen

Redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591/600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čišć: Čišćernja DELANY tzwr w Njeswaćidle
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625 Bautzen

Přinoški a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Pomhaj Böh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud. Lětny abonement paćí 8 €.